

การศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

A Study of the Development of Business Subject Curriculums in Basic Education and Vocational Education Levels

สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ

Surawee Peanpedlerd

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา และเพื่อเสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ สำหรับโครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างรายวิชามุ่งเน้นการทำงานและงานอาชีพพื้นฐาน 2) หลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับอาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทพาณิชยกรรม มีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ สำหรับโครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างรายวิชามุ่งเน้นให้ผู้เรียนไปประกอบอาชีพเฉพาะทาง มีสาขาวิชาที่หลากหลายและมีการฝึกงานในสถานประกอบการ

คำสำคัญ: หลักสูตร ธุรกิจศึกษา

Abstract

The purpose of this study were to study of the development of business subject curriculums in basic education and vocational education levels and to suggest the development of business subject curriculums. This study was conducted by using document research methodology. The research findings indicated that 1) business subject curriculums in basic education is aimed the full development of learner about Knowledge, skills, and attitudes. Instruction periods and subject structures are indicated in basic work and career.

2) business subject curriculums in vocational education is curriculum for the certificate of vocational education in commerce that is aimed the full development of learner about Knowledge, skills and attitudes. Instruction periods and subject structures are indicated in specialist occupational, several courses and vocational skills practical experiences in organization.

Keywords: Curriculums, Business Education

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาและงานอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับมนุษย์ การศึกษามีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาคนพัฒนาอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพมีความสำคัญในด้านการเตรียมคนให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 7 ระบุว่าให้การจัดการศึกษาต้องปลูกฝังให้เยาวชนมีความรู้อันเป็นสากล มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สำหรับประเภทวิชาธุรกิจหรือพาณิชยกรรมเป็นศาสตร์ที่อยู่ในธุรกิจศึกษา (Business Education) ซึ่งสมาคมธุรกิจศึกษาแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (National Business Education Association, 2001) ได้กล่าวว่าธุรกิจศึกษาเป็นการจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีบทบาทการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม เป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การเป็นผู้ประกอบและมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ ธุรกิจศึกษาจึงเป็นศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับ

นักเรียนทุกๆ คน ไม่นักเรียนคนไหนในสังคมโลกปัจจุบันที่จะสามารถหลีกเลี่ยงความเป็นจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตในเรื่องที่เกี่ยวกับธุรกิจศึกษา นักเรียนที่ได้เรียนธุรกิจศึกษาจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมากขึ้นไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะประกอบอาชีพใด ทั้งนี้ธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากขึ้นธุรกิจศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบการศึกษา มีคุณค่าในการส่งเสริมให้ระบบการศึกษามุ่งหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของด้านอาชีพทางด้านธุรกิจ นอกจากนี้ Peanpedlerd, S. (2016) ได้กล่าวว่า ธุรกิจศึกษาเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องผู้เรียนในชีวิตประจำวัน เพราะผู้เรียนทุกคนต้องมีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น การซื้อขายสินค้าและบริการ การปฏิบัติงานการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น การจัดการศึกษาของสถานศึกษาควรจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจหรือสังคมธุรกิจ

ทั้งนี้ ประเภทวิชาธุรกิจหรือพาณิชยกรรมมีการจัดการศึกษาในหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา โดยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ใช้ฐานแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพศึกษา (Career Education) เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาสาระและกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต ได้ฝึกทักษะและนิสัยที่ดีในการทำงาน สำหรับระดับอาชีวศึกษา (Vocational Education) มุ่งเน้นการศึกษาเนื้อหาสาระ การฝึกทักษะและการปฏิบัติ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการนอกเหนือจากการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี จนสามารถนำความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพอิสระได้

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่ต้องการจะศึกษาถึงพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษาที่อยู่ในช่วงแผนการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับ พ.ศ. 2503 ถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2552-2559 ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจในระดับอาชีวศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. การศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะหลักสูตรที่อยู่ในช่วงแผนการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับ พ.ศ. 2503 ถึง แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพ.ศ. 2552 -2559
2. การศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยศึกษาสาระสำคัญของหลักสูตรเฉพาะประเภทวิชาธุรกิจ ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างรายวิชา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการวิจัยเป็นแหล่งข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ เอกสารขั้นต้นหรือปฐมภูมิ (Primary Source) และเอกสารชั้นรองหรือทุติยภูมิ (Secondary Source) ดังนี้

เอกสารขั้นต้นหรือปฐมภูมิ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลจากเอกสารทางราชการ ของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับ

เอกสารหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

เอกสารชั้นรองหรือทุติยภูมิ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ งานวิจัย บทความในวารสาร หนังสือ และข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งเป็นแบบบันทึกเพื่อรวบรวมข้อมูล สำคัญของหลักสูตรเฉพาะประเภทวิชาธุรกิจ ได้แก่ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างรายวิชา ผู้วิจัยนำแบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษากำหนด 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมและปรับปรุงแบบบันทึกข้อมูลตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบบันทึกข้อมูลไปใช้ในการบันทึกข้อมูล

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นหรือปฐมภูมิ และเอกสารชั้นรองหรือทุติยภูมิ โดยพิจารณาความเชื่อถือและความถูกต้องของเอกสารแต่ละฉบับตามเกณฑ์การพิจารณาภายนอก (External Criticism) และเกณฑ์การพิจารณาภายใน (Internal Criticism) รวบรวมข้อมูลเอกสารจากหอสมุดแห่งชาติ ศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหงแหล่งสารสนเทศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (<http://www.obec.go.th>) สำนักงานงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (<http://www.vec.go.th>) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (<http://www.onec.go.th/>)

4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยศึกษาสาระสำคัญของหลักสูตรเฉพาะประเภทวิชาธุรกิจ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างรายวิชา โดยการนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกเป็นระบบ จากนั้นมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจาก

ข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ ในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้แก่ 1) จุดเน้นของหลักสูตรของแต่ละระดับการศึกษาในแต่ละช่วงระยะเวลา และ 2) ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของหลักสูตรในระดับการศึกษาเดียวกันในแต่ละช่วงเวลา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา ผลการวิจัยมีดังนี้

1. พัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1) ระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยภาพรวมต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่องานสำหรับโครงสร้างเวลาเรียนได้กำหนดเป็นจำนวนชั่วโมงหรือคาบอย่างชัดเจน ยกเว้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไม่ได้กำหนดโครงสร้างเวลาที่ชัดเจนทั้งนี้โครงสร้างรายวิชาประเภทวิชาธุรกิจ จัดอยู่ในกลุ่มการงานอาชีพที่มีรายวิชาหรือหัวข้อที่ศึกษา ยกเว้นหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2503 อยู่ในกลุ่มหัตถศึกษา แต่ไม่มีรายวิชาหรือหัวข้อใด ๆ ที่เกี่ยวกับประเภทวิชาธุรกิจ

2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยภาพรวมต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงานและอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและสำรวจความถนัด ความสนใจในอาชีพธุรกิจ สำหรับโครงสร้างเวลาเรียนได้กำหนดจำนวนชั่วโมงหรือคาบเรียนไว้อย่างชัดเจน ยกเว้นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไม่ได้กำหนดโครงสร้างเวลาที่ชัดเจนทั้งนี้ โครงสร้างรายวิชาประเภทวิชาธุรกิจ จัดอยู่ในกลุ่มการงานอาชีพที่มีรายวิชาหรือหัวข้อที่ศึกษา ยกเว้นหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 อยู่ในหมวดวิชาอาชีพ ที่ไม่ได้ระบุรายวิชาหรือหัวข้อใด ๆ ที่เกี่ยวกับประเภทวิชาธุรกิจ

3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยภาพรวมต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการทำงานและอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ สำหรับโครงสร้างเวลาเรียนได้กำหนดจำนวนชั่วโมงหรือคาบเรียนไว้อย่างชัดเจน ยกเว้นหลักสูตรการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไม่ได้กำหนดโครงสร้างเวลาที่ชัดเจน ทั้งนี้ โครงสร้างรายวิชาประเภทวิชาธุรกิจ จัดอยู่ในกลุ่มการทำงานอาชีพที่มีรายวิชาหรือหัวข้อที่ศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีวิชาพื้นฐานวิชาชีพ (บังคับ) และวิชาอาชีพ(เลือกเสรี) มีรายวิชาทางด้านธุรกิจให้เลือกเรียนหลากหลาย

2. พัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับอาชีวศึกษา พบว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยภาพรวมต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม จุดเน้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในงานอาชีพ สำหรับโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรได้กำหนดให้มีการฝึกงานในแหล่งวิทยาการหรือสถานประกอบการ ยกเว้นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม พ.ศ. 2524 ไม่ได้กำหนดการฝึกงานในแหล่งวิทยาการหรือสถานประกอบการแต่อย่างใด ทั้งนี้โครงสร้างรายวิชาโดยภาพรวมกำหนดให้มีวิชาชีพเลือกตามความถนัดหรือความสนใจอย่างหลากหลาย

3. เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา ดังนี้

3.1 หลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดอยู่ในกลุ่มการทำงานอาชีพ ที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพ สำรวจความถนัด และเตรียมผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพทางธุรกิจ หลักสูตรจึงควรพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันไปในแต่ละระดับการศึกษาและวัยของผู้เรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

1) ระดับประถมศึกษา ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพหรือรับรู้ รับทราบเรื่องอาชีพทางธุรกิจพื้นฐาน เนื่องจากผู้เรียนระดับประถมศึกษา ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ดังนั้นควรมีรายวิชาที่เกี่ยวกับกระบวนการทำงานพื้นฐาน ความสำคัญ และความจำเป็นของอาชีพในชีวิตประจำวัน การออมทรัพย์เบื้องต้น เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีกิจนิสัยที่ดีในการ

ทำงาน เห็นความสำคัญของอาชีพและการออมทรัพย์ เป็นต้น

2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด ความสนใจ ความสามารถของตนเอง หลักสูตรควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐาน และเตรียมคุณลักษณะด้านอาชีพธุรกิจดังนั้นควรมีรายวิชาที่ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะทางด้านธุรกิจทั่วไป การบัญชีในชีวิตประจำวัน การพิมพ์สัมผัส เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสนใจ และมีความรู้ความสามารถทางด้านธุรกิจพื้นฐาน

3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมุ่งเน้นในการเตรียมผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่ตนถนัด สถานศึกษาควรจัดหลักสูตรที่เน้นความรู้ และทักษะทางอาชีพธุรกิจเฉพาะทางมากขึ้น โดยอาจจัดเป็นแผนการเรียนธุรกิจเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ดังนั้น ควรมีรายวิชาที่ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับ หลักการบัญชี หลักการขาย เศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค การประกอบธุรกิจขนาดเล็ก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ตรงของหลักสหกรณ์ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งทางธุรกิจ สำหรับรายวิชาพิมพ์สัมผัสเป็นรายวิชาที่ควรบรรจุเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะรายวิชาพิมพ์สัมผัสเป็นรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ และเป็นพื้นฐานในการทำงานหรือประกอบอาชีพ นอกจากนี้ การจัดหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรมีความชัดเจนในการเตรียมผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อโดยหลักสูตรควรสะท้อนถึงจุดเน้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตลอดหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 หลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนหลังจากที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ควรมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนี้

1) โครงสร้างหลักสูตรควรกำหนดเนื้อหาวิชาสามัญหรือพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กับประเภทวิชาที่เรียน เช่น สาขาวิชาบัญชี เนื้อหาคณิตศาสตร์ในวิชาสามัญหรือพื้นฐานควรสัมพันธ์กับวิชาการบัญชี เพื่อเป็นพื้นฐานในการ

คำนวณทางการบัญชี หรือในสาขาวิชาการตลาดควรมีรายวิชาสถิติพื้นฐานเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษารายวิชาการวิจัยตลาดหรือการหาข้อมูลการตลาด เป็นต้น

2) โครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาต่างๆ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน ควรมีความทันสมัย และสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการตลาดแรงงาน เช่น สาขาวิชาการบัญชี ควรมีทักษะในการใช้ระบบสารสนเทศกับการบัญชี การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิจัยการตลาด เป็นต้น

3) สถานศึกษาควรมีการประสานสัมพันธ์กับสถานประกอบการอย่างเป็นระบบในการฝึกประสบการณ์อย่างเป็นรูปธรรมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4) หลักสูตรควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ มารยาท การพูดจาสื่อสาร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีอัตลักษณ์ของสถานศึกษาในประเภทวิชาต่างๆ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละท้องถิ่น แต่ยังคงอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งควรมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานประสานกับสถานประกอบการในการส่งนักศึกษาไปฝึกงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องตรงกับสาขาวิชาหรือสายงานโดยมีการแจ้งให้สถานประกอบการยินดียินยอมฝึกงานให้กับนักศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยภาพรวมต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการทำงานและอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ผ่านมาสอดคล้องกับแนวคิดอาชีพศึกษา หรือ Career Education (Nancy, 1998; The office of the Royal Society, 2012; Ramwarungkur, A. 2015) ที่กล่าวว่าอาชีพศึกษาเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาสาระ

และกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสุจริต ได้ฝึกทักษะและนิสัยที่ดีในการทำงาน สำหรับโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างรายวิชาในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างรายวิชาที่ชัดเจนและหลากหลายรายวิชาให้เลือกเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทางธุรกิจในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจ (Education about Business) อันเป็นการเตรียมผู้เรียนทุก ๆ คนให้เป็นพลเมืองที่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ (National Business Education Association, 2001)

2. พัฒนาการหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับอาชีวศึกษา พบว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ chay agiritipong, N. (2001) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนทางอาชีวศึกษาต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ซึ่งสัมพันธ์กับแนวความคิดธุรกิจศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อธุรกิจ (Education for Business) หมายถึง การเตรียมผู้เรียนเพื่อเข้าไปประกอบอาชีพที่หลากหลายทางสายงานธุรกิจและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ (National Business Education Association, 2001) สำหรับโครงสร้างเวลาเรียนและโครงสร้างรายวิชาโดยภาพรวม มุ่งเน้นทักษะวิชาชีพกล่าวคือกำหนดให้ผู้เรียนต้องฝึกงานในแหล่งวิทยาการหรือสถานประกอบการสำหรับ Stone and Josiam (2000) ได้กล่าวถึงทักษะของนักศึกษาอาชีวศึกษาจะมีมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับหลักสูตรได้บรรจุกิจกรรมการฝึกปฏิบัติไว้มากน้อยเพียงใด และ Mounier (2001) ได้กล่าวว่าตรรกะของทักษะของผู้เรียนทางอาชีวศึกษาควรมีทักษะด้านสติปัญญาทักษะด้านเทคนิคความรู้เฉพาะทาง และทักษะด้านพฤติกรรมแสดงออก ทั้งนี้ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรมมีแนวโน้มที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนอกจากนี้ Martha (2003) ที่กล่าวว่าแนวโน้มหลักสูตรธุรกิจศึกษา มีการเปลี่ยนแปลง เพราะมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียนและโครงสร้างรายวิชา ที่กำหนดขอบเขตและลำดับดังนี้ ระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจงานเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของชีวิต รู้จักอาชีพหรือรับรู้ รับทราบเรื่องอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพต่าง ๆ เพื่อสำรวจความถนัดความสนใจ ความสามารถของตนเอง และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เตรียมผู้เรียนเข้าสู่การประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่ตนถนัด

2. การพัฒนาหลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ระดับอาชีวศึกษา ควรกำหนดจุดมุ่งหมายโครงสร้างเวลาเรียน และโครงสร้างรายวิชา ที่กำหนดขอบเขตและลำดับดังนี้ มุ่งเน้นเตรียมผู้เรียนด้านฝีมือสำหรับอาชีพควบคู่การใช้เทคโนโลยี และการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์การทำงานในอาชีพต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรประเภทวิชาธุรกิจ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

2. ควรมีการศึกษาพัฒนาการสภาพการจัดการเรียนการสอนประเภทวิชาธุรกิจ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษา

References

Chaygiratipong, N. (2001). Vocational Instruction to Reform Education period. *Journal of Academic*, 4(8). [in Thai].

Mounier, P. (2001). *Pierre Bourdieu, une introduction*. Paris Pocket/La Decouverte.
Moya Santoyo, Jose and Luis Garcia Vege.

Martha, C.Y. 2003. *Current Trends in Business Education*. In Martha H.R. (Ed.), *Effective Method of Teaching Business Education in the 21th Century* (Yearbook No.40: 35-41), Reston, VA: National Business Education Association.

Nancy D.Z. (1998). Career Development. In Dennis L.B. (Ed.), *Integrating the Internet Into the Business Curriculum*. (Yearbook No. 36, pp. 33-34). National Business Education Association. U.S.A.

National Business Education Association. (2001). *National Standards for Business Education*. Retrieved from <https://www.nbea.org/newsite/curriculum/standards/>. (12 January 2016).

Peannedlerd, S. (2016). Business Education Trend in 21st Century. *Kasetsart Education Review*. 31(2): 24-31. [in Thai].

Ramwarungkur, A. (2015). *Paradigm in Vocational Education*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai].

Stone, J. R. and Josiam, B. (2000). The Impact of School Supervision of Work and Job Quality on Adolescent Work Attitudes and Job Behaviors. *Journal of Vocational Education Research*. 25(4).

The Office of the Royal Society. (2012). *Dictionary of Education Vocabulary*. Bangkok: Office of the Royal Society. [in Thai].